

EMZİRME DÖNEMİNDEKİ KADINLARIN GİYSİ SORUNLARININ ARAŞTIRILMASI

A STUDY ON DRESS PROBLEMS OF WOMEN AT FEEDING BABY STAGE

Zümrüt BAHADIR ÜNAL

Ege Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü

e-mail: zumrut.bahadir.unal@ege.edu.tr

ÖZET

Anne sütü, bebekler için en sağlıklı beslenme yoludur. Ticari mamalar yerine her sağlıklı anne, bebeğini anne sütüyle beslemek istemektedir. Bunun her iki taraf içinde yararı tartışılmaz derecede yüksektir. Ancak birçok anne, birkaç aydan sonra iş hayatına dönmek ya da eskiden olduğu gibi birçok yere bebeğiyle birlikte gitmek istemektedir. Ancak anneler, özellikle kalabalık ortamlarda bebeklerini beslerken çevreden ve giysilerinden kaynaklanan bazı sorunlar yaşamaktadırlar. Günlük giyilen birçok giysi modeli, bebeği rahat bir şekilde emzirmeyi zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla anneler bu dönemde birçok giysi modelini giyememektedirler. Bebeğini anne sütüyle besleyen anneler için birçok ülkede üretici firmalar, özel modeller tasarlamış ve tüketiciye sunmuşlardır. Bu giysi modellerini diğer giysi modellerinden ayırmak çok güç olup bazı fonksiyonel ayrıntılarla giysinin emzirme işlemini kolaylaştırması sağlanmıştır. Bu çalışmada emzirme dönemindeki kadınlara anket uygulanarak giysi sorunlarının araştırılması amaçlanmıştır ve giysilerin fonksiyonelliğini artırabilmek için tespit edilen giysi sorunlarının giderilmesine yönelik kalıplarda yapılabilecek alternatif değişiklikler önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bebeğin beslenmesi, Konfor, Özel giysiler, Fonksiyonel detaylar, Üretim.

ABSTRACT

Maternal milk is the healthiest way for feeding babies. Every healthy mother wants to feed her baby with maternal milk instead of commercial milk. Benefit of this can not be discussed for both parties. However some mothers want to return to their working life after few months. Even sometimes they want to go to many old places with their baby. But mothers live many problems originating from environment or their dresses during feeding of their babies especially in crowded environment. Many casual dress models makes comfortable feeding of the baby difficult. Thus mothers can not wear many dress models during these times. Many companies in many countries have designed and presented to the consumers special models for mothers feeding the baby with maternal milk. It is difficult to distinguish them from others and there are functional details for providing comfort in feeding process. With this study, a questionnaire is made for mothers at feeding baby stage. Problems, awareness information on this subject were evaluated. It is target of sharing dress models which can increase the functionality of the dresses.

Key Words: Nutrition of baby, Comfort, Special clothes, Functional details, production.

Received: 11.06.2008

Accepted: 06.08.2009

1. GİRİŞ

Ülkemizde her yıl yaklaşık 1,5 milyon bebek dünyaya gelmektedir. Bu bebeklerin %97'si bir süre emzirilerek beslenmektedir (1). Bebeklerin ihtiyacı olan tüm besin öğelerini tek başına ilk altı ay sağlayabilen en iyi besin, anne sütü olup eşdeğeri bulunmamaktadır (2,3,4). Ancak bebeğin 6. ayını doldurmasıyla birlikte anne sütü yeterli olmamaktadır. Böylece anneler, ek gıdaya başlama gereksinimi duymaktadırlar. Bunda ülkemizde doğum sonrası iznin kısa olması da etkili olmaktadır. Ancak anneler, ek gıdanın yanında anne sütüne de devam etme konusunda çaba sarf etmektedirler.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmaya göre anne sütü ile beslemenin yüksek düzeyde eğitim almış, gelir düzeyi iyi, 30 yaşını aşmış kadınlarda en yüksek oranda olduğu rapor edilmiştir (5).

Birçok anne, çalışma hayatının yanı sıra sosyal yaşamını da aktif bir şekilde sürdürme çabası içindedir. Gün boyu bebeğinden ayrı kalan anne, sosyal aktivitelere bebeğiyle birlikte katılmayı tercih etmektedir. Ancak kalabalık ortamlarda bebeğini beslerken çevreden ve giysilerinden kaynaklanan bazı sorunlar yaşamaktadır. Oysa emzirme dönemi, geçici olarak da olsa konforlu, rahat giysiler içinde

keyifle geçirilmesi gereken bir dönemdir. Bu dönemde hiçbir şey, anne ve bebeğine rahatsızlık hissi vermemelidir.

Genel olarak anneler, emzirme sırasında rahat giysileri tercih etmektedirler. Bazı gelişmiş ülkelerde emzirme döneminde olan annelere yönelik özel giysiler geliştirilmiş ve satışa sunulmuştur. Bu giysileri diğer giysi modellerinden ayırmak çok güç olup bazı fonksiyonel ayrıntılarla giysinin emzirme işlemini kolaylaştırması sağlanmıştır. Böylece anneler, birçok ortamda fazla soyunmadan bebeklerini rahatlıkla besleyebilmektedirler (6,7).

Tablo 1. Araştırmaya katılan annelerin son doğumlarındaki yaşları, öğrenim durumları ve çocuk sayılarına göre rakamsal ve yüzdesel dağılımları

Durumlar		İfadeler	Frekans	Yüzde
Son Doğumdaki Yaş Aralığı	1	20-24 yaş	8	5,2
	2	25-29 yaş	47	30,7
	3	30-34 yaş	63	41,2
	4	35-39 yaş	27	17,7
	5	40-44 yaş	8	5,2
		Toplam	153	100,0
Öğrenim Durumu	1	Lise	21	13,7
	2	Lisans	108	70,6
	3	Lisans Üstü	24	15,7
		Toplam	153	100,0
Çocuk Sayısı	1	Tek çocuk	86	56,2
	2	İki çocuk	61	39,9
	3	Üç çocuk	6	3,9
		Toplam	153	100,0

Emzirme dönemine yönelik giysi üretiminde amaç; bebeğin her ortamda rahat bir şekilde emzirilmesini sağlamaktır. Özellikle kalabalık ortamlarda, iç ve dış giysilerin emzirmeyi kolaylaştıran işlevlere sahip olmaları gerekmektedir. Emzirme dönemine yönelik iç giyim, uzun yıllardır mevcut olup tüm anneler tarafından bilinmektedir. Ancak dış giyim, iç giyim kadar yaygınlaşmamıştır. Oysa dış giyimdeki işlevselliği sağlamak; üretim açısından çok daha kolaydır (8).

Konu ile ilgili literatür tarandığında, bu alanda ülkemizde yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmayla birlikte annelerin emzirme dönemlerine yönelik giysiler hakkındaki bilgileri, emzirme sırasında günlük giysilerden kaynaklanan sorunları ve görüşleri bir anket çalışmasıyla birlikte belirlenerek; bu dönemdeki annelere yönelik giysi kalıp alternatifleri önerilmiştir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Bu araştırmanın materyalini İzmir'de yaşayan, bebeğini emzirmiş veya emzirmekte olan, kreş veya anaokuluna çocuğunu gönderen ve en az lise mezunu anneler oluşturmaktadır.

2.2. Yöntem

Bu çalışmayla birlikte çocuğunu emzirmiş veya hala emzirmekte olan

annelere anket uygulaması yapılmıştır. Anket (soru formu), belli kişilerin ya da grupların bir konu üzerindeki duygu, düşünce ve deneyimlerini anlamak için belli bir plana göre hazırlanmış olan soru listeleridir(9). Bu çalışmada anket, cevaplama ve değerlendirme kolaylığı açısından kapalı uçlu sorulardan oluşmuş ve yüz-yüze yapılmıştır (10).

Anket soruları, annelerin demografik bilgileri ve emzirme döneminde giydikleri giysilerle ilgili olmak üzere iki gruptan oluşmaktadır. Ankettten elde edilen veriler, SPSS istatistik programına aktarılmış, frekans ve yüzde dağılımları çapraz tablolara dökülmüştür. Demografik verilerle emzirme döneminde giyilen giysiler hakkındaki görüşler arasında bir ilişki olup olmadığını test etmek için ise Ki-kare (X^2) analizi yapılarak sonuçlar $p \leq 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Bulgular, ankete katılan annelere ilişkin demografik, giysileriyle ilgili ve istatistiksel değerlendirme sonucunda elde edilen bulgular olmak üzere üç bölümde ele alınmıştır.

3.1. Araştırmaya Katılan Emzirme Dönemindeki Annelerin Demografik Bilgileri

Tablo 1 incelendiğinde araştırmanın 153 anne üzerinde yapıldığı görülmektedir. Araştırmanın materyalini oluşturulan 153 anne; 20-24, 25-29, 30-34, 35-

39 ve 40-44 olmak üzere 5 yaş grubuna ayrılmış ve verilen yanıtların yüzde olarak karşılıkları bulunmuştur. Buradaki değerler, annelerin son doğumlarındaki yaşları sorularak elde edilmiştir. Araştırmanın yapıldığı annelerin %41,2'si 30-34 yaş grubunda, %30,7'si 25-29 yaş grubunda, %17,7'si 35-39 yaş grubunda, %5,2'sinin de 20-24 ve 40-44 yaş grubunda oldukları saptanmıştır. SPSS ortamında yapılan ortalama hesabı sonunda ankete katılan annelerin yaş ortalaması 31 olarak saptanmıştır.

Annelerin öğrenim durumları incelendiğinde %70,6'sının lisans, %15,7'sinin lisansüstü ve %13,7'sinin lise mezunu oldukları gözlenmiştir.

Annelerin doğum sayıları incelendiğinde ise %56,2'si tek çocuk, %39,9'u iki çocuk ve %4'ü üç çocuk annesi olarak belirlenmiştir.

3.2. Araştırmaya Katılan Emzirme Dönemindeki Annelerin Giysileriyle İlgili Görüşleri ve Sorunlarına İlişkin Bulgular

Tablo 2'ye göre annelerin %64,1'i önden düğmeli veya fermuarlı giysilerle, %22,2'si iki parçalı giysilerle rahat emzirebildiklerini, %7,8'i giysilerinin hiç biriyle rahat emziremediklerini, %5,9'u ise emzirme sırasında giysilerinden kaynaklanan bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Annelerin %87,6'sı emzirme dönemlerine yönelik giysiler konusunda haberdar olmadıklarını, % 12,4'ü ise bu giysilerden haberdar olduklarını söylemişlerdir.

Annelerin %93,5'i emzirme dönemlerine yönelik özel giysilerin üretilmesi gerektiğini, % 6,5'i ise bu giysilerin üretilmesinin gereksiz olduğunu söylemişlerdir.

Annelerin %92,2'si giysilerin emzirmeyi sonlandırmalarında etkili olmadığını, %5,9'u biraz etkili olduğunu, %1,9'u ise emzirmeyi sonlandırmada giysilerin etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Normal giysilerle emzirmede en çok sıkıntı yaratan durum, %38,6'lık bir oran ile üst giysinin tutulmadığı takdirde bebeğin yüzüne düşmesi (yığılması) olmuştur. Annelerin %35'3'ü em-

zirme sırasında bel ve karın bölgesinin açıkta kalmasından, %9,8'i sosyal yaşamdan uzaklaştığından, %9,2'si kalabalık ortamlarda emzirememekten, %7,2'si de sınırlı modelde giysi seçmek durumunda kaldığından yakınmıştır.

Annelerin %61,4'ü emzirme dönemine yönelik giysilerin emzirmeyi kolaylaştırması gerektiğini, %28,8'i istenen her modelde bulunması gerektiğini, %9,8'i ise materyalinin sağlıklı olması gerektiğini söylemiştir.

3.3. İstatistiksel Değerlendirme Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Bu çalışmada amaç; demografik özelliklerin emzirme döneminde giyilen giysilerle ilgili görüş ve düşünceleri etkileyip etkilemediğini araştırmaktır. Bu nedenle demografik soruların yer aldığı bölümde bulunan yaş, eğitim ve doğum sayılarıyla giysilere yönelik görüş ve sorunları içeren sorulara yönelik veriler kendi aralarında ayrı ayrı ilişkilendirilerek Ki-kare (X^2) testi uygulanmış ve sonuçlar $p \leq 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Ki kare testleri sonucunda yaş aralığı ve doğum sayılarının giysilerle ilgili görüş ve sorunlara verilen yanıtlarla ilişkili olmadığı gözlenmiştir ($p \geq 0,05$). Ancak annelerin öğrenim durumları, giysilere yönelik verilen yanıtların neredeyse tamamıyla ilişkili bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Aralarında ilişki olduğu sonucuna varılan veriler, aşağıda tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

153 annenin katılımıyla elde edilen sonuçlara göre annelerin "öğrenim durumları" ile "giysinin emzirme sırasında rahatlık sağlanmasına" yönelik sorulardan elde edilen verilerle X^2 testi yapılmış ve 6 serbestlik derecesine göre X^2 değeri 35,161 olup aralarındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($p = 0,00$).

Lise mezunu annelerin %28,6'sı tüm giysileriyle rahat bir şekilde bebeklerini emzirebildiklerini, %9,5'i iki parçalı giysilerle, %57,1'i önden düğmeli veya fermuarlı giysilerle rahat emzirebildiklerini söylerken, %4,8'i giysilerinin hiç biriyle rahat emziremediklerini söylemişlerdir.

Lisans mezunu annelerin %2,8'i tüm giysileriyle rahat bir şekilde bebeklerini emzirebildiklerini, %25,9'u iki parçalı

Tablo 2. Araştırmaya katılan emzirme dönemindeki annelerin giysileriyle ilgili görüş ve sorunları

Durumlar	İfadeler	Sayı	Yüzde
Giysinin emzirmede rahatlık sağlanması	1 Tüm giysilerimle rahat emziriyorum	9	5,9
	2 İki parçalı giysilerimle rahat emziriyorum	34	22,2
	3 Önden düğmeli veya fermuarlı giysilerimle rahat emziriyorum	98	64,1
	4 Giysilerimin hiçbiriyle rahat emziremiyorum	12	7,8
	Toplam	153	100,0
Emzirme dönemindeki giysilerden haberdar olma	1 Haberdarım	19	12,4
	2 Haberdar değilim	134	87,6
	Toplam	153	100,0
Emzirme dönemine yönelik özel giysilerin üretilmesi konusundaki görüşler	1 Üretilmelidir	143	93,5
	2 Üretilmesine gerek yok	10	6,5
	Toplam	153	100,0
Emzirmeyi sonlandırmada giysilerin etkisi	1 Etkisi oldu	3	1,9
	2 Etkisi biraz oldu	9	5,9
	3 Etkisi olmadı	141	92,2
	Toplam	153	100,0
Emzirme döneminde normal giysilerden kaynaklanan sorunlar	1 Belimin ve karnımın hep açılması	54	35,3
	2 Üst giysimin bebeğimin yüzüne yığılması	59	38,6
	3 Kalabalık ortamlarda emzirememem	14	9,2
	4 Sosyal yaşamdan uzak kalmam	15	9,8
	5 Sınırlı modelde giysi seçmek zorunda kalmam	11	7,2
	Toplam	153	100,0
Emzirme dönemine yönelik giysilerin özellikleri konusundaki görüşler	1 İstenen her modelde bulunmalı	44	28,8
	2 Emzirmeyi kolaylaştırmalı	94	61,4
	3 Malzemesi sağlıklı olmalı	15	9,8
	Toplam	153	100,0

Tablo 3. Annelerin öğrenim durumları ile giysinin emzirmede rahatlık sağlanması konusundaki veriler arasındaki ilişkiyi gösteren yüzdesel dağılımlar

		Giysi rahat				Toplam
		1	2	3	4	
Öğrenim Durumu	Lise	6	2	12	1	21
	% Öğrenim durumu	%28,6	%9,5	%57,1	%4,8	%100,0
	% Giysi rahatlığı	%66,7	%5,9	%12,2	%8,3	%13,7
	Lisans	3	28	72	5	108
	% Öğrenim durumu	%2,8	%25,9	%66,7	%4,6	%100,0
	% Giysi rahatlığı	%33,3	%82,4	%73,5	%41,7	%70,6
	Lisans üstü	0	4	14	6	24
	% Öğrenim durumu	%0	%16,7	%58,3	%25,0	%100,0
	% Giysi rahatlığı	%0	%11,8	%14,3	%50,0	%15,7
Toplam		9	34	98	12	153
% Öğrenim durumu		%5,9	%22,2	%64,1	%7,8	%100,0
% Giysi rahatlığı		%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0

N = 153 $X^2 = 35,161$ serbestlik derecesi = 6 $p = 0,00$

Tablo 4. Annelerin öğrenim durumlarıyla emzirme dönemine yönelik giysilerden haberdar olma durumlarını gösteren veriler arasındaki ilişkiyi gösteren yüzdesel dağılımlar

		Haberdar olma		Total
		1	2	
Öğrenim Durumu	Lise	0	21	21
	% Öğrenim durumu	%0	%100,0	%100,0
	% Haberdar olma	%0	%15,7	%13,7
Lisans	Lisans	8	100	108
	% Öğrenim durumu	%7,4	%92,6	%100,0
	% Haberdar olma	%42,1	%74,6	%70,6
Lisans üstü	Lisans üstü	11	13	24
	% Öğrenim durumu	%45,8	%54,2	%100,0
	% Haberdar olma	%57,9	%9,7	%15,7
Total		19	134	153
% Öğrenim durumu		%12,4	%87,6	%100,0
% Haberdar olma		%100,0	%100,0	%100,0

N = 153 X² = 35,110 serbestlik derecesi = 2 p = 0,00 ≤ 0,05

Tablo 5. Annelerin öğrenim durumlarıyla emzirme dönemine yönelik giysilerin üretilmesi konusundaki görüşleri arasındaki ilişkiyi gösteren yüzdesel dağılımlar

		Özel giysi ür.		Total
		1	2	
Öğrenim Durumu	Lise	15	6	21
	% Öğrenim durumu	%71,4	%28,6	%100,0
	% Özel giysi	%10,5	%60,0	%13,7
Lisans	Lisans	104	4	108
	% Öğrenim durumu	%96,3	%3,7	%100,0
	% Özel giysi	%72,7	%40,0	%70,6
Lisans üstü	Lisans üstü	24	0	24
	% Öğrenim durumu	%100,0	%0	%100,0
	% Özel giysi	%16,8	%0	%15,7
Total		143	10	153
% Öğrenim durumu		%93,5	%6,5	%100,0
% Özel giysi		%100,0	%100,0	%100,0

N = 153 X² = 19,789 serbestlik derecesi = 2 p = 0,00 ≤ 0,05

Tablo 6. Annelerin öğrenim durumlarıyla emzirme dönemine yönelik giysilerin emzirmeyi sonlandırmada etkili olup olmadığını gösteren veriler arasındaki ilişkiyi gösteren yüzdesel dağılımlar

		Emz.son			Total
		1	2	3	
Öğrenim Durumu	Lise	1	0	20	21
	% Öğrenim durumu	%4,8	%0	%95,2	%100,0
	% Emz.son verme	%33,3	%0	%14,2	%13,7
Lisans	Lisans	2	3	103	108
	% Öğrenim durum	%1,9	%2,8	%95,4	%100,0
	% Emz.son verme	%66,7	%33,3	%73,0	%70,6
Lisans üstü	Lisans üstü	0	6	18	24
	% Öğrenim durumu	%0	%25,0	%75,0	%100,0
	% Emz.son verme	%0	%66,7	%12,8	%15,7
Total Count		3	9	141	153
% Öğrenim durumu		%2,0	%5,9	%92,2	%100,0
% Emz.son verme		%100,0	%100,0	%100,0	%100,0

N = 153 X² = 20,143 serbestlik derecesi = 4 p = 0,00 ≤ 0,05

giysilerle, %66,7'si önden düğmeli veya fermuarlı giysilerle rahat emzirebildiklerini söylerken, %4,6'sı giysilerinin hiç biriyle rahat emziremediklerini söylemişlerdir.

Lisans üstü öğrenime sahip annelerin hiçbiri bebeklerini giysileriyle rahat bir şekilde emziremediklerini söylemişlerdir. %16,7'si iki parçalı giysilerle, %58,3'ü önden düğmeli veya fermuarlı giysilerle rahat emzirebildiklerini söylerken, %25'i giysilerinin hiç biriyle rahat emziremediklerini söylemişlerdir.

Annelerin "öğrenim durumları" ile "emzirme dönemine yönelik giysilerden haberdar olma durumlarına" yönelik sorulardan elde edilen verilerle X² değeri 35,110 saptanmış olup aralarındaki ilişki anlamlı bulunmuştur (p = 0,00).

Lise mezunu annelerin tamamı bu giysiler konusunda haberdar olmadıklarını söylemişlerdir.

Lisans mezunu annelerin %7,4'ü haber olduklarını, %92,6'sı ise haberdar olmadıklarını söylemişlerdir.

Lisans üstü öğrenime sahip annelerin %45,8'i haberdar olduklarını söylerken %54,2'si haberdar olmadıklarını söylemişlerdir.

Annelerin "öğrenim durumları" ile "emzirme dönemine yönelik giysilerin üretilmesinin gerekliliği" konusundaki görüşlerinden elde edilen verilerle X² testi yapılmış ve 2 serbestlik derecesine göre X² değeri 19,789 saptanmış ve aralarındaki ilişki anlamlı bulunmuştur (p = 0,00).

Lise mezunu annelerin %71,4'ü bu özel giysilerin üretilmesi gerektiğini, %28,6'sı ise buna gerek olmadığını söylemişlerdir.

Lisans mezunu annelerin %96,3'ü üretilmesi gerektiğini, %3,7'si ise üretilmesine gerek olmadığını söylemişlerdir.

Lisansüstü öğrenime sahip annelerin tamamı üretilmesi görüşünde birleşmişlerdir.

Annelerin "öğrenim durumları" ile "emzirmeyi sonlandırmalarında giysilerinin etkisi" konusundaki görüşleri arasındaki ilişkinin saptanması için X² testi yapılmış ve 4 serbestlik derecesine

Tablo 7. Annelerin öğrenim durumlarıyla emzirme dönemlerine yönelik giysiler hakkındaki görüş ve önerileri arasındaki ilişkiyi gösteren yüzdesel dağılımlar

	Öneriler			Toplam	
	1	2	3		
Öğrenim Durumu	Lise	14	7	0	21
	% Öğrenim durumu	%66,7	%33,3	%0	%100,0
	% Öneriler	%31,8	%7,4	%0	%13,7
	Lisans	27	77	4	108
	% Öğrenim durumu	%25,0	%71,3	%3,7	%100,0
	% Öneriler	%61,4	%81,9	%26,7	%70,6
	Lisans üstü	3	10	11	24
	% Öğrenim durumu	%12,5	%41,7	%45,8	%100,0
	% Öneriler	%6,8	%10,6	%73,3	%15,7
Toplam	44	94	15	153	
% Öğrenim durumu	%28,8	%61,4	%9,8	%100,0	
% Öneriler	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	

N = 153

$X^2 = 57,102$

serbestlik derecesi = 4

$p = 0,00 \leq 0,05$

göre X^2 değeri 20,143 olup aralarındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($p = 0,00$).

Lise mezunu annelerin %4,8'i giysilerin emzirmeyi sonlandırmada etkin olduğunu, %95,2'si ise etkin olmadığını söylemişlerdir.

Lisans mezunu annelerin % 1,9'u giysilerin emzirmeyi sonlandırmada etkin olduğunu, %2,8'i biraz etkili olduğunu, %95,4'ü ise etkin olmadığını söylemişler

Lisans üstü öğrenime sahip annelerin %25'i biraz etkili olduğunu, %75'i ise etkin olmadığını söylemişlerdir.

153 annenin katılımıyla elde edilen sonuçlara göre annelerin "öğrenim durumları" ile "emzirme döneminde normal giysilerden kaynaklanan sorunlar" konusundaki görüşleri arasındaki ilişkinin saptanması için X^2 testi yapılmış ve 4 serbestlik derecesine göre X^2 değeri 11,844 olup aralarındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($p = 1,58$).

Annelerin "öğrenim durumları" ile "emzirme dönemine yönelik giysiler" hakkındaki önerileri arasındaki ilişkinin saptanması için X^2 değeri 57,102 elde edilmiş ve aralarındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($p = 0,00$).

Lise mezunu annelerin %66,7'si emzirme dönemine yönelik giysilerin istenen her modelde bulunması gerektiğini, %33,3'ü emzirme işlemini kolaylaş-

tırması gerektiğini söylemişlerdir. Giysi materyalinin sağlıklı olması gerektiği ile ilgili bir görüş belirtmemişlerdir.

Lisans mezunu annelerin %25'i emzirme dönemine yönelik giysilerin istenen her modelde bulunması gerektiğini, %71,3'ü emzirme işlemini kolaylaştırması gerektiğini, %3,7'si ise giysi malzemesinin sağlıklı olması gerektiğini söylemişlerdir.

Lisans üstü öğrenime sahip annelerin %12,5'i emzirme dönemine yönelik giysilerin istenen her modelde bulunması gerektiğini, %41,7'si emzirme işlemini kolaylaştırması gerektiğini, %45,8'i ise giysi malzemesinin sağlıklı olması gerektiğini söylemişlerdir.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Anket çalışmasının sonuçları değerlendirildiğinde annelerin demografik bilgilerine yönelik aşağıdaki yorumlar yapılmıştır.

- Annelerin %41,2'lik bir oranla çoğunluğu, son doğumlarında 30-34 yaş aralığında saptanmıştır. Annelerin bilinçli, eğitilmiş ve çalışıyor olmaları ideal doğum yaşlarını tercih etmelerinde etkili olmuştur. Son yıllarda daha çok kariyer nedeniyle evlenme yaşının yükselmesi; bazı kadınların daha ileri yaşlarda anne olmalarına

neden olmuş ve doğumların %5,2'si de 40 yaşın üzerinde gerçekleşmiştir.

-Annelerin öğrenim durumları incelendiğinde 153 anneden %70,6'sının lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Yüksek okul ve açık öğretim mezunu anneler de lisans eğitim durumunun içinde yer almıştır. Öğrenim durumu, anne olma durumunu etkilememiştir. Ancak emzirme döneminde giyilen giysilerle ilgili verilerin neredeyse tamamı öğrenim durumuyla ilişkili çıkmıştır.

- Annelerin sahip oldukları çocuk sayılarına bakıldığında ise %56,2'sinin tek çocuğa sahip oldukları saptanmıştır. Araştırmaya katılan annelerin neredeyse tamamının aile planlaması konusunda bilinçli, eğitilmiş ve çalışıyor olmaları, sahip oldukları çocuk sayısını etkilemiştir.

Yapılan X^2 testleri sonucunda, annelerin yaşlarının ve sahip olunan çocuk sayısının emzirme dönemindeki giysilerle ilişkili olmadığı gözlenmiştir. Ancak bu demografik bilgilerden sadece öğrenim durumu, annelerin emzirme döneminde giydikleri giysileriyle ilgili görüşlerini etkilemiştir.

- Annelerin %64'ü önden düğmeli veya fermuarlı giysilerle rahat bir şekilde bebeklerini emzirebildiklerini söylemiştir. Bu sonuç, annelerin emzirme dönemlerine yönelik giysi modellerinde, göğsün rahatlıkla çıkarılıp bebeğin beslenmesine olanak sağlayacak şekilde geliştirilmesi gerektiğini göstermiştir. Öğrenim durumu arttıkça anneler, giysi modelleri konusunda daha bilinçli yanıtlar vermişlerdir. Örneğin lisansüstü öğrenime sahip hiçbir anne, emzirme sırasında tüm giysileriyle rahat ettiğini söylememiştir.

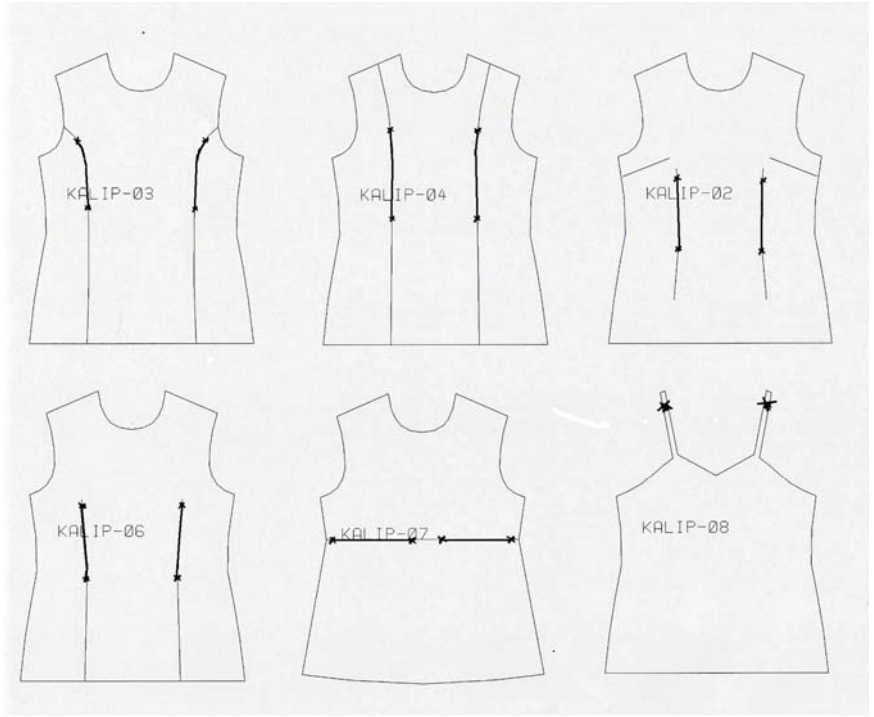
- Emzirme dönemine yönelik giysiler konusunda annelerin %87,6'sı bu tür giysilerden haberdar olmadıklarını söylemişlerdir. Bu da annelerin büyük bir çoğunluğunun bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir. Dolayısıyla anne ve anne adaylarının bu konuda bilgilendirilmeye ihtiyaçları olduğu sonucuna varılmıştır. Annelerin öğrenim düzeyleri arttıkça emzirme dönemlerine yönelik özel giysilerden haberdar olma durumları da artış göstermiştir. Lise mezunu olan hiçbir

anne bu konuda bilgi sahibi değildir. Buna karşılık lisansüstü öğrenime sahip annelerin %45,8'i bu konuda bilgi sahibidirler. Buradan açıkça görülmektedir ki, öğrenim seviyesi ile bu konudaki bilgi sahibi olma durumu paralel bir şekilde artmıştır.

- Araştırmaya katılan annelerden %93,5'i, emzirme dönemine yönelik giysi olması gerektiğini söylerken; sadece %6,5'i buna gerek olmadığını ifade etmiştir. Bu özel giysilerin varlığı konusunda bilgilendirildiklerinde ise tamamı üretilmesi gerektiği yönünde yanıt vermiştir. Annelerin öğrenim düzeyleri arttıkça emzirme dönemlerine yönelik özel giysilerin üretilmesi yönündeki görüşleri de artmıştır. Bu da öğrenim düzeyinin artışına paralel olarak annelerin giysilerini sorguladıkları ve daha iyisini aramaları yönünde görüş birliği içinde olduklarını göstermiştir.

- Annelerin %92,2'sinin giyim tercihini emzirmeyi bırakmada etkili olmadığını söylemeleri annelik duygusunun ne kadar güçlü olduğunun bir göstergesidir. Ancak lise mezunu annelerin %4,8'i giysilerinin emzirmeyi sonlandırmada etkili olduğunu söylemişlerdir. Bu da lise mezunu annelerin erken evlilik yapmış olmaları ve anne sütünün önemi konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir. Annelere birebir şekilde uygulanan anket esnasında annelerin sonradan pişmanlık duydukları gözlenmiştir. Lisansüstü öğrenime sahip annelerin %25'i ise yoğun çalışma yaşamından dolayı emzirmeyi sonlandırmada giysinin etkili olduğunu söylemişlerdir.

- Araştırmaya katılan anneler, emzirme dönemlerinde giysilerinden kaynaklanan bazı sorunlar yaşamışlardır. Annelerin %39'u üst giysilerini hep tutmak zorunda kaldıklarını; aksi halde üst giysinin bebeklerinin yüzüne düştüğünü belirtmişlerdir. %35'i emzirme sırasında bel ve karın kısımlarının hep açık kalmasından rahatsızlık duyduklarını ve soğuk ortamlarda üşüdüklerini ifade etmişlerdir. %10'u normalde çok sosyal olduklarını ancak emzirmede yaşadıkları sıkıntılar nedeniyle o dönemde sosyal yaşamdan uzak kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Şekil 1. Emzirme dönemindeki giysiler için kalıp önerileri

dir. %9'u kalabalık ortamlarda bebeklerini besleyemediklerini ve hep ertelemek zorunda kaldıklarını söylemişlerdir. %7'si ise dolaplarındaki giysilerin çoğunu giyememekten dolayı hep sınırlı modelleri seçmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Yapılan X² testi sonucunda yaşanan bu sorunların öğrenim durumuyla ilişkili olmadığı saptanmıştır.

- Annelerin emzirme dönemine yönelik giysiler konusundaki görüşleri incelendiğinde lise mezunu anneler için, giysi malzemesinin sağlıklı olması pek önem taşımamıştır. Onlar için giysinin istenen her modelde bulunabilir olması daha büyük önem taşımıştır. Lisans öğrenimine sahip annelerin çoğunluğu ise bu giysilerin emzirmeyi kolaylaştırması gerektiğini söylemişlerdir. Lisansüstü öğrenime sahip annelerin büyük bir çoğunluğu ise malzemesinin sağlıklı olması ve emzirmeyi kolaylaştırması yönünde yanıtlar vermişlerdir. Dolayısıyla öğrenim seviyesi arttıkça giysinin sağlıklı olması ve işlevselliği ön plana çıkmıştır.

Yapılan araştırma sonucu, annelerin emzirme dönemlerinde bebeklerini rahat bir şekilde emzirebilecekleri giysilerin gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Normal giysi modellerinin birkaç küçük ayrıntıyla emzirme dönemine uygun bir şekilde üretilmesi mümkündür. Böylece anneler, doğumun hemen ertesindeki günlerde, bebekleriyle gidecekleri her ortamda her giysi modelini rahatlıkla giyerek bebeklerini emzirebileceklerdir. Bu giysilerin göğüs kısımlarına fonksiyonel fermuar, düğme, çitçit gibi aksesuarlar konarak emzirme işlemi kolaylaştırılabilir. Bu uygulamayı her model kalıbında yapmak mümkündür. Örneğin kol oyuntusundan (omuzdan, yakadan, vb.) kuplu bir elbisede göğüs bölgesinden geçen kup dikişine gizli fermuar takılarak emzirme işlemi rahatlıkla gerçekleştirilmektedir. Göğüs altından genişleyen ya da göğüs altında dikiş olan bir modelde gizli fermuar bu dikiş kısımlarına yapılabilir. Şekil 1'de bu modellere örnek oluşturacak kalıp çizimleri yer almaktadır.

Şekil 1'de görünen iki çarpı işareti arasına gizli fermuar konarak emzirme işlemi kolaylaştırılmıştır. Kalıplar üzerinde gizli fermuarın takılacağı yerler, daha kalın çizgilerle gösterilmiştir. Askılı modellerde ise emzirme atleti ve sütyenlerinde olduğu gibi açılıp kapanabilen askılar yapılabilir. Askılı modeldeki çarpı işareti askılığın açıla-

bildiği yeri göstermektedir. Yukarıdaki model kalıplarını artırmak mümkündür.

Yurt dışında emzirme dönemine yönelik özel giysileri kullanan anneler, daha önce emzirme sırasında çok zorlandıklarını ve bu giysileri kullandıktan sonra emzirme dönemlerinde asla eskisi gibi giyinmek istemediklerini söylemişlerdir (6). Dolayısıyla emzirme dönemi, bir

an önce atlatılması gereken, sıkıntılı bir dönem olmaktan çıkmış olmaktadır.

Araştırma sonucu, araştırmaya katılan annelerin büyük bir çoğunluğunun emzirme dönemine yönelik özel giysilerin varlığından haberdar olmadıklarını ve emzirme sırasında giysilerinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını göstermiştir. Bunun en önemli nedeni,

ülkemizde bu giysileri üreten ve satan bir markanın olmamasıdır. Bu çalışmayla birlikte özellikle hamile giysisi üreten ve satan firmaların bu yönde bilgilendirilmeleri ve üretim için yönlendirilmeleri amaçlanmıştır. Böylece ülkemizdeki annelerin de bu giysilerden yararlanmaları sağlanmış olacaktır.

KAYNAKLAR / REFERENCES

1. Tunçbilek E, Kurtuluş E, Hancıoğlu A.,1999, "Bebeklerin, Çocukların Ve Annelerin Beslenmesi", *Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması*, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Ankara, s.128-134.
2. Sarkar, S., 2004, "Nutritional Aspects Of Breast Milk", *Nutrition&Food Science*, Vol. 34, Issue 4, pp. 151-155.
3. Ulukol, B., 2006, "Anne Sütündeki Vitaminler", *Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler*, Sayı 11, s.91-97.
4. http://www.unicef.org/turkey/ir/_mc29.html
5. Samlı, G., Kara, B., Ünalın, P., Samlı, B., Sarper, N., Gökalp, A., 2006, "Knowledge, Beliefs And Practices Of Mothers About Breastfeeding And Infant Nutrition: A Qualitative Study" *Marmara Medical Journal*, 19(1);13-20.
6. <http://www.out2lunch.de/de/index/stillmode.htm>
7. <http://www.momshop.com/detail.aspx?ID=2093>
8. <http://www.baby-zeit.de/themen/stillen/stillbekleidung.php>
9. <http://www.bunlarlazim.com/anket-nedir-nasil-hazirlanir-anket-hazirlanirken-nelere-dikkat-edilmelidir.html>
10. Oğur, R. ve Tekbaş, Ö. F., 2003, "Anket nasıl hazırlanır?", *Sted*, 12(9):336-340.

Bu araştırma, Bilim Kurulumuz tarafından incelendikten sonra, oylama ile saptanan iki hakemin görüşüne sunulmuştur. Her iki hakem yaptıkları incelemeler sonucunda araştırmanın bilimselliği ve sunumu olarak "Hakem Onaylı Araştırma" vasfıyla yayımlanabileceğine karar vermişlerdir.

ISIRGAN OTUNDAN KUMAŞ

TÜRKİYE'de son yıllarda ilaç sanayi ve kozmetik sektöründe kullanılan ısırgan otunun şimdide kumaşı yapılarak tekstilde kullanılacak. Yıllar önce Viking'lerin deniz savaşlarında dayanıklı olduğu için ısırgan otundan yapılan kumaşlar, yelkenlerde kullanılıyor, İkinci dünya savaşında da alman askerleri ısırgan otundan yapılmış kumaşları giyiyorlardı.

Günümüzde neden yapılmasın?

Almanya bu konuda önemli AR-GE çalışmaları gerçekleştirdi. Ülkemizde de TÜBİTAK işbirliği ile girişimci biri bu bitkiyi tekstil sektörüne yönelik kullanmak için üretime başladı.

Isırgan otunun en büyük avantajlarından biri de üretim maliyetinin pamuktan daha düşük olması, ürünü tarlaya bir kere ekip 10 yıl ürün alabiliyorsunuz. Bu bitkinin liflerinden elde edilebilecek iplik>kumaş> v.s tekstil ürünlerinin bir çok özelliği var:

- Isırgan otundan yapılan kumaşlar kimyasal yollarla elde edilen kumaşlardan daha sağlıklı
- Isırgan kumaşında insan vücudundaki nemin çekilmesi bitki lifleri tarafından çok kısa sürede yapılıyor.
- Nefes alma özelliği dolayısıyla insan vücudunu terletmeyen doğal bir elyaf durumunda.
- Isırgan otlu kumaş, pamuklu kumaş gibi kolayca temizlenebilirken buruşma özelliği diğer lif kumaşlarından daha az gerçekleşiyor.
- Özellikle anti statiktir ve alerjik rahatsızlığı olanlar için kurtarıcı bir özelliğe sahiptir.
- Isırgan kumaşı darbelere karşı oldukça dayanıklıdır.
- Ayrıca liflerin kaygan yüzeyi ipeksi bir görünüm sergiliyor.

(internet)